

עין שפמט
נר מצוה

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

מסורת הש"ס

(א) נישן ל מסכות ית.
(ב) לעלי ל לקמן קת.
(ג) נישן סל: (ד) קדושין
(ה) ויקנה את מלכה
(ו) כ"ל: (ז) מסכות ל: ע"פ
נישן עד ע"פ כ"ב חז:
(ח) מסכות חל: [לקמן
ת. י"ג.]. (ט) ז"ב קסו:
(י) ע"י רש"י ומסו: ל ד"ה
(יא) [שמת חל].
(כ) ויקנה חל: (ל) ל"ל
ירכה. (מ) [אלי נכרית מ:].
(נ) ויש"ע ח"ט מסכות מו.
ד"ה חטו: (ס) ח"ט
(סא) [מסכות חל:].

הנהרות הב"ח

(א) נ"ב ופליגא אדר
מ"ח: (ב) ח"ט ד"ה
ר' יוחנן וכו' נ"ב וכו'
הגבולות דלשמואל
דלמך חכא: (ג) ד"ה
סומן וכו' י"ד ס"ד
אחתימת ידוהו פסול
דכח:

הנהרות הגר"א

[א] ח"ט ד"ה ר"י מפסדי
ר"ט ח"י. י"ג ופסדי
חלק: [ב] שם ד"ה
שכחו וה"ס ח"י. י"ג
והרמ"ה מפסד שכחו
סמס ומלחם ללקט לו
מלחמ:

רבינו הגנאל

ופליגא הא דר' יוחנן
דאמר לא גרול גדול משמ
ולא קטן קטן משמ אלא
(גרול) וסמך על שולחן
אביו וכו' קטן. קטן ואינו
סמך על שולחן אביו וכו'
גרול אויטוואל. מציאת
עבד ושפחתו העבדים
היו אלו שלהם. ומקשי
והתניא כפועל אם שכר
עשה עמי מלאכה מציאתו
כפועל ולא יהיה עבד
לבע"ה ומשני ר' יוחנן
כפועל עבד נוקב מגבולות
דאין רבו רוצה לשנותו
למלאכה אחת דלאו עשה
עמי מלאכה כהו"א אלא
במלאכה זו בלבד לרוב
לא נשתעבד לרובי אלא
באותה מלאכה בלבד.
ראב אמר בכבדיה מציאת
זו עמ מלאכה דלא
בטל ממלאכה דבר. רב
ספא אמר כי קטני
כפועל מציאתו כבדיה
נכור דאקפ' אנאם כבורי
ושכרו ללקט לו בבורי.
ושפחתו. או שפחה היכי
דמיא אי דרתיכי כי
שפוחת וכו' עד אמר
לך ריש לקיש לעולם
דאיתיה לאב ומציאתה
לאביה הוא וכו' דקתני
במבאי ח"י אלו שלחן
לאפוסי דרבה פ"י למעט
את ארויה סמציאתה. ויש
אמר לאפוסי בתא דאמר
רבא בפ' האשה נקנית זאת
אופרת עבד ככור גופא
קניי כהא מיתנתו להוציא
מהו הטעם של רבא.
מציאת אשה שגורשה
אביה של נתן לה עינין
וכתובה מציאתה שלה.
אוקימנא במגורשת יאנה
מגורשת פ"י בחלמוס א"י
אדם שגורש את אשתו
ולא נתן לה בחלמוס חייב
במגורשתיה עד שיתן לה
פרוטה אחרתה. אמר ר'
יחי' מתי' אמהה כן אמר
ר' אושיע'א שלא תאמר
הואל וחייב בחלמוסיה
לעצמה: מצא שטרי חוב

עשו את שאינו וזכה כוונתו. אע"פ שאין לקטן זכיה במקום
אחר כאלו עשאוהו כוונתו: מאי עטמא עניינן גופייהו נישא להו.
כחאי תקנתא דכי אגרו להו לדידהו כו': ופליגא. דשמואל דפירש
עטמא דמתני' משום דלית ליה זכיה: אדר' חייא בר אבא.

דלמך אף גדול שיש לו זכיה אם
סמוך הוא על שולחן אביו מציאתו
לאביו משום איבה אבל אינו סמוך
על שולחן אביו אפילו הוא קטן
מציאתו שלו: לא יחא אלא טועל.
לא יחא עבדו אלא שכיר בעלמא
תינח דמציאתו לבעל הבית שכן
שלא פירש לו לחזו מלאכה שכו
ועד זה כשקנאו רבו לקטמ מלאכה
קנאו: שאין רבו רוצה לנטות.

הלכך לא נישא ליה שגיגיה זו מציאה
דמציאה מעולה דמתיב משכר בעינן
מלאכתו לא שכיחא הלכך אי חתרמי
ואשכח שלו הוא וישלם לרבו שכר
ביטולי: עס מלאכתו. שלא בעיל
כלום הלכך לעמנו: רב פפא אמר.
הא דמתני' פועל מציאתו לבעל
הבית: ושכרו ללקט מציאות.

הרבה: וסיכי דמי. דלמתיב:
דאקפי אנמא כבורי. שפך הכהן
חזן לגדומו ופסו הדגים שם
וכשישבו הכהנים הורגים נמלאו שם
דגים הרבה. ודאקפי מרגום של
היף דמתרגמינן ויף הכרול
וקפא ברזלא ומלסו כ ו: מאי
בישא גביה. הא תניא ויחא

בסימנין: דאזנו הויא. מציאתה
דהא קטנה היא: ואי דליסיס
לאב. מאי בעיה גבי הארון תיפוק
מיניה כתימת האב: מקל וחומר.
בפרק קמא דקדושין (דף טו.) הא
סימנין שאין מוציאין מרשות מה
מוציאין מרשות הארון כדליפין
ויחא חס"י אלו ימי בגרות אין

כסף אלו ימי נערות מיתת האב
שמוציאה מרשות האב שאינו מוריש
לגניו מה שזכתה לו מורה נתנו
שיחא מעשה ידיה לאחין כדליפין
(מסכות דף מג.) והסתמלתא אותם
לגניס"י ולא נזמינס לגניס"י אלו
דין שמוציאה מרשות הארון: ולאו
איסופא רבי שמעון כן לקיש.

בדקדושין (סס:) לאפוסי דרבה.
לאפוסי שאינו של רבה אלא של
אביה וקרי ליה שלחן משום דאב
מורשת. כגון זקק לה גיטה ספק
קריב לה ספק קרוב לו כה"ר:
חייב כמגורוסייה. ומשום הכי
אנטרין לאשמעינן דמציאתה שלה
דטעמא מאי אמור רבנן מציאת האשה
כו': מתני' אחריות נכסיס.

ולא יחזיר טעמא כגמ' מפרש:
גמ' כתיבא פורע: אמאי לא יחזיר. אם
לטרופ לקוחות נא בדין הוא טורפן:
ממשעבדי. ממקקעי ומכר אחי
כן: הני ריעי. הואיל ופול אמרע
דיש לומר אם היה כשר היה נזכר בו:
בשטרי

כדי להרויח פשטי דספרא אבל אין
למרות בניהן ולא לזה עד תשרי ואתי
למרות לקוחות שלא כדון אמר רב אסי
בשטרי
עד שיפיע כתובתה תהא מציאתה שלו לפרס כן תני מציאת אשה שגורשה לעצמה: מצא שטרי חוב
אם יש בהן אחריות נכסיס לא יחזיר. אוקימנא כשחייב מודה. ואמאי לא יחזיר תיחייבין שמא
כתב ללות בניסן ולא לזה עד תשרי וטרופ ללקוחות שלא כדון. אי הכי כל שטרי דעלמא נמי נימא הכי.
ודחי' כל שטרי דעלמא לא ריעי הני כיון דגמלי ריעי. אלא הא דתנן כותבין שטר לזה אע"פ שאין

רבי יוחנן אמר לא גרול גדול משמ.
הכא פליגי נמי גבי עירוב דתנן כפי' תנן
ד"ה ומכה להם על ידי בני זכמו (ו) ולשמואל
דלמך הכא קטן ממש הם נמי גבי עירוב אינו
דמציאתו לאביו היה כל ויחזימו
לאביו ואמה העבדיה אע"פ שיחא
קטנה וזכה לעירובה דמציאתה אינה
לאדוניה אף על גב דשמואל אית ליה
פרק התקבל (נישן דף סד:) וסס ד"ה
אלא קטן וזכה לעמנו ואינו וזכה
לאחרים הא משי הם שאני שופי
מנוחת דרבנן ויחא דלמך שמואל
פרק מי שהוליאיהו (עירובין דף מט.)
וסס: ד"ה וקטן דעירוב משום קנין
לורבא אמר משום דירה ואמר איכא
ביניהו קטן הא פ"ה הם דלית
ליה בית לקטן קאמר ולא כפרש"י
שפי' שאינו גובה העירוב לפי שאינו
וזכה ור"י דלמך לא גרול גדול ממש
ה"ה גבני עירוב נמי דקטן ואינו
סמוך על שולחן אביו וזכה כלמה
העבדיה וגדול סמוך על שולחן אביו
אינו וזכה וזרין לזהר שלא לזכות

העירוב ע"י בני הגדול הסמוך
לשולחן דק"ל כרני יוחנן לגבי
שמואל כדלמך פרק מי שהוליאיהו
(שם מו:) ועבדו ושפחתו העבדים אע"ג
דקמוכין על שולחן מציאתם לענאם
וכן זרין בעירוב ולא הוי ידס כיד
הארון ולך שייך איבה אלא כגנו
שכרו לזונו תמיד ואס' לא יפרנסו
אביו לא יפרנסו אחר אבל אדם אחר
מעמלא סמוך על שולחן מוכרו משם
כגון יתום וכיוצא בו אין סביר
שתחא מציאתו לכתירו וכ"ש עבד
ולמה שכשרו עמיה סס אובליס

וכמו אפילו נערה ואינה סמוכה על
שולחן אביה מציאתה לאביה משום
איבה דאי כפי משה לא נמוול ומוכה
סמך דלמך צפרק (מגורשת ומסכות)
שפירש משום דכתיב נעוריה דההוא
דפרק קמא דקדושין (דף ג:) וסס)
ופרק נערה (שם מו:) וסס) דזכיא
בעירוב אף על גב דידה כיד בעלה
מוקי לה כסוף נדרים (דף פח:)
דלית לה בית כחותו ככור דמנו
דזכיא לנפשה וזכיא נמי לאחריני:
במגביה מציאתה עם מלאכתה.
וא"ת הא דמניא כפי'ק
מציאתה לאביה ושכר בעלה לרבה
היכי מוקמא אלינא דרבה דלא
הגביה עם מלאכתו לכה שכר בעלה
ואס' לא הגביה עם מלאכתו א"כ
מציאתה לאדוניה וי"ל דהתם ודאי
זרין דלמך נוקמת מגבולות:
ששכרו ללקט מציאות. [א] וה"פ
דכתיבא כד"ל חזון

שאלר ליה עשה עמי כחותו ענין
שהוא נכש עמי היום עירוב עמי היום
אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו
לבעל אביו אמר רבי חייא בר אבא אמר
רבי יוחנן הכא בעבד נוקב מגבולות עסקין
שאין רבו רוצה לשנותו למלאכה אחרת רבא
אמר במגביה מציאתה עם מלאכתו עסקין רב
פפא אמר כגון ששכרו ללקט מציאות ויחזי
דמי דאקפי אנמא כבורי: ויחא שפחה היכי
דמי אי דאיתיה שתי שערות מאי כביא
גביה ואי דלא איתיה שתי שערות אי איתיה
לאב דאבובה היא ואי דליתיה לאב תיפוק
במורה האב ודאמר ריש לקיש אמה
העבדיה וקנה עצמה כמיתת האב מרשות
הארון מקל וחומר ולא איתותב ריש לקיש
נימא מהאי נמו יהיה תיובתא לא לעולם
דאיתיה לאב ומאי הרי הן שלהן לאפוסי
דרבה: מציאת אשתו: גירשה פשיטא

הכא כמאי עסקין במגורשת ואינה
מגורשת דאמר רבי זורא אמר שמואל יכל
מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת
בעלה חייב במגורשתיה טעמא מאי אמור רבנן
מציאת אשה לבעלה כי היכי דלא תיהו
לה איבה הכא אית לה איבה ואיבה:
מתני' מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות
נכסיס לא יחזיר שביט דין נפרעין מהן אין
בהן אחריות נכסיס יחזיר שאין בית דין
נפרעין מהן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים
יבין כך ובין כך לא יחזיר מפני שביט דין
נפרעין מהן: גמ' כמאי עסקין אילימא
כשחייב מודה כי יש בהן אחריות נכסיס אמאי
לא יחזיר א מודה ואי כשאין חייב מודה כי
אין בהן אחריות נכסיס אמאי יחזיר נהי דלא
גבי ממשעבדי מוכני חרי מנאי גבי לעולם
כשחייב מודה והכא היינו טעמא דחיישינן
שמא כתב ללות בניסן ולא לזה עד תשרי
ואתי למטרופ לקוחות שלא כדון אי הכי כל
שטרי דאתו לקמן ניהוש להו הכי כל שטרי
לא ריעי הני ריעי אלא א"י יחזינן ככותבין
שטר לזה אף על פי שאין מלוה עמו
לכתחילה היכי כתבינהו ניהוש שמא כתב
ללות בניסן ולא לזה עד תשרי ואתי
למרות לקוחות שלא כדון אמר רב אסי
בשטרי

פירוש ועתה רוצה ללות בו שיש לו טורח למכור שטר אחר וגם כדי להרויח פשטי דספרא אבל אין
לפרס שכרו לזה כי קודם שנפל דל"כ מאי משני חרי ריעי לפי שנפל ויש הוכחה דמשום פסולו לא מוכר לשומר וזה לזה כי ככר
ופשיטא שמה לשומר: בותבין שטר לזה אף על פי שאין מלוה עמו. וליכא למיחש למחזי לשקרא כמו שבארשחא דדייני אמר
כתנו קודם דמחי חתימת ידי סה"י (א) פסולה דהכא כיון שהוא כותב חותמו לא שייך מחזי שקרא:

דלמך אמה העבדיה אע"פ שיחא
קטנה וזכה לעירובה דמציאתה אינה
לאדוניה אף על גב דשמואל אית ליה
פרק התקבל (נישן דף סד:) וסס ד"ה
אלא קטן וזכה לעמנו ואינו וזכה
לאחרים הא משי הם שאני שופי
מנוחת דרבנן ויחא דלמך שמואל
פרק מי שהוליאיהו (עירובין דף מט.)
וסס: ד"ה וקטן דעירוב משום קנין
לורבא אמר משום דירה ואמר איכא
ביניהו קטן הא פ"ה הם דלית
ליה בית לקטן קאמר ולא כפרש"י
שפי' שאינו גובה העירוב לפי שאינו
וזכה ור"י דלמך לא גרול גדול ממש
ה"ה גבני עירוב נמי דקטן ואינו
סמוך על שולחן אביו וזכה כלמה
העבדיה וגדול סמוך על שולחן אביו
אינו וזכה וזרין לזהר שלא לזכות

העירוב ע"י בני הגדול הסמוך
לשולחן דק"ל כרני יוחנן לגבי
שמואל כדלמך פרק מי שהוליאיהו
(שם מו:) ועבדו ושפחתו העבדים אע"ג
דקמוכין על שולחן מציאתם לענאם
וכן זרין בעירוב ולא הוי ידס כיד
הארון ולך שייך איבה אלא כגנו
שכרו לזונו תמיד ואס' לא יפרנסו
אביו לא יפרנסו אחר אבל אדם אחר
מעמלא סמוך על שולחן מוכרו משם
כגון יתום וכיוצא בו אין סביר
שתחא מציאתו לכתירו וכ"ש עבד
ולמה שכשרו עמיה סס אובליס

וכמו אפילו נערה ואינה סמוכה על
שולחן אביה מציאתה לאביה משום
איבה דאקפי משה לא נמוול ומוכה
סמך דלמך צפרק (מגורשת ומסכות)
שפירש משום דכתיב נעוריה דההוא
דפרק קמא דקדושין (דף ג:) וסס)
ופרק נערה (שם מו:) וסס) דזכיא
בעירוב אף על גב דידה כיד בעלה
מוקי לה כסוף נדרים (דף פח:)
דלית לה בית כחותו ככור דמנו
דזכיא לנפשה וזכיא נמי לאחריני:
במגביה מציאתה עם מלאכתה.
וא"ת הא דמניא כפי'ק
מציאתה לאביה ושכר בעלה לרבה
היכי מוקמא אלינא דרבה דלא
הגביה עם מלאכתו לכה שכר בעלה
ואס' לא הגביה עם מלאכתו א"כ
מציאתה לאדוניה וי"ל דהתם ודאי
זרין דלמך נוקמת מגבולות:
ששכרו ללקט מציאות. [א] וה"פ
דכתיבא כד"ל חזון

עשו את שאינו וזכה כוונתו. אע"פ שאין לקטן זכיה במקום
אחר כאלו עשאוהו כוונתו: מאי עטמא עניינן גופייהו נישא להו.
כחאי תקנתא דכי אגרו להו לדידהו כו': ופליגא. דשמואל דפירש
עטמא דמתני' משום דלית ליה זכיה: אדר' חייא בר אבא.

דלמך אף גדול שיש לו זכיה אם
סמוך הוא על שולחן אביו מציאתו
לאביו משום איבה אבל אינו סמוך
על שולחן אביו אפילו הוא קטן
מציאתו שלו: לא יחא אלא טועל.
לא יחא עבדו אלא שכיר בעלמא
תינח דמציאתו לבעל הבית שכן
שלא פירש לו לחזו מלאכה שכו
ועד זה כשקנאו רבו לקטמ מלאכה
קנאו: שאין רבו רוצה לנטות.

הלכך לא נישא ליה שגיגיה זו מציאה
דמציאה מעולה דמתיב משכר בעינן
מלאכתו לא שכיחא הלכך אי חתרמי
ואשכח שלו הוא וישלם לרבו שכר
ביטולי: עס מלאכתו. שלא בעיל
כלום הלכך לעמנו: רב פפא אמר.
הא דמתני' פועל מציאתו לבעל
הבית: ושכרו ללקט מציאות.

הרבה: וסיכי דמי. דלמתיב:
דאקפי אנמא כבורי. שפך הכהן
חזן לגדומו ופסו הדגים שם
וכשישבו הכהנים הורגים נמלאו שם
דגים הרבה. ודאקפי מרגום של
היף דמתרגמינן ויף הכרול
וקפא ברזלא ומלסו כ ו: מאי
בישא גביה. הא תניא ויחא

בסימנין: דאזנו הויא. מציאתה
דהא קטנה היא: ואי דליסיס
לאב. מאי בעיה גבי הארון תיפוק
מיניה כתימת האב: מקל וחומר.
בפרק קמא דקדושין (דף טו.) הא
סימנין שאין מוציאין מרשות מה
מוציאין מרשות הארון כדליפין
ויחא חס"י אלו ימי בגרות אין

כסף אלו ימי נערות מיתת האב
שמוציאה מרשות האב שאינו מוריש
לגניו מה שזכתה לו מורה נתנו
שיחא מעשה ידיה לאחין כדליפין
(מסכות דף מג.) והסתמלתא אותם
לגניס"י ולא נזמינס לגניס"י אלו
דין שמוציאה מרשות הארון: ולאו
איסופא רבי שמעון כן לקיש.

בדקדושין (סס:) לאפוסי דרבה.
לאפוסי שאינו של רבה אלא של
אביה וקרי ליה שלחן משום דאב
מורשת. כגון זקק לה גיטה ספק
קריב לה ספק קרוב לו כה"ר:
חייב כמגורוסייה. ומשום הכי
אנטרין לאשמעינן דמציאתה שלה
דטעמא מאי אמור רבנן מציאת האשה
כו': מתני' אחריות נכסיס.

ולא יחזיר טעמא כגמ' מפרש:
גמ' כתיבא פורע: אמאי לא יחזיר. אם
לטרופ לקוחות נא בדין הוא טורפן:
ממשעבדי. ממקקעי ומכר אחי
כן: הני ריעי. הואיל ופול אמרע
דיש לומר אם היה כשר היה נזכר בו:
בשטרי

כדי להרויח פשטי דספרא אבל אין
למרות בניהן ולא לזה עד תשרי ואתי
למרות לקוחות שלא כדון אמר רב אסי
בשטרי
עד שיפיע כתובתה תהא מציאתה שלו לפרס כן תני מציאת אשה שגורשה לעצמה: מצא שטרי חוב
אם יש בהן אחריות נכסיס לא יחזיר. אוקימנא כשחייב מודה. ואמאי לא יחזיר תיחייבין שמא
כתב ללות בניסן ולא לזה עד תשרי וטרופ ללקוחות שלא כדון. אי הכי כל שטרי דעלמא נמי נימא הכי.
ודחי' כל שטרי דעלמא לא ריעי הני כיון דגמלי ריעי. אלא הא דתנן כותבין שטר לזה אע"פ שאין

רבי יוחנן אמר לא גרול גדול משמ.
הכא פליגי נמי גבי עירוב דתנן כפי' תנן
ד"ה ומכה להם על ידי בני זכמו (ו) ולשמואל
דלמך הכא קטן ממש הם נמי גבי עירוב אינו
דמציאתו לאביו היה כל ויחזימו
לאביו ואמה העבדיה אע"פ שיחא
קטנה וזכה לעירובה דמציאתה אינה
לאדוניה אף על גב דשמואל אית ליה
פרק התקבל (נישן דף סד:) וסס ד"ה
אלא קטן וזכה לעמנו ואינו וזכה
לאחרים הא משי הם שאני שופי
מנוחת דרבנן ויחא דלמך שמואל
פרק מי שהוליאיהו (עירובין דף מט.)
וסס: ד"ה וקטן דעירוב משום קנין
לורבא אמר משום דירה ואמר איכא
ביניהו קטן הא פ"ה הם דלית
ליה בית לקטן קאמר ולא כפרש"י
שפי' שאינו גובה העירוב לפי שאינו
וזכה ור"י דלמך לא גרול גדול ממש
ה"ה גבני עירוב נמי דקטן ואינו
סמוך על שולחן אביו וזכה כלמה
העבדיה וגדול סמוך על שולחן אביו
אינו וזכה וזרין לזהר שלא לזכות

העירוב ע"י בני הגדול הסמוך
לשולחן דק"ל כרני יוחנן לגבי
שמואל כדלמך פרק מי שהוליאיהו
(שם מו:) ועבדו ושפחתו העבדים אע"ג
דקמוכין על שולחן מציאתם לענאם
וכן זרין בעירוב ולא הוי ידס כיד
הארון ולך שייך איבה אלא כגנו
שכרו לזונו תמיד ואס' לא יפרנסו
אביו לא יפרנסו אחר אבל אדם אחר
מעמלא סמוך על שולחן מוכרו משם
כגון יתום וכיוצא בו אין סביר
שתחא מציאתו לכתירו וכ"ש עבד
ולמה שכשרו עמיה סס אובליס

וכמו אפילו נערה ואינה סמוכה על
שולחן אביה מציאתה לאביה משום
איבה דאקפי משה לא נמוול ומוכה
סמך דלמך צפרק (מגורשת ומסכות)
שפירש משום דכתיב נעוריה דההוא
דפרק קמא דקדושין (דף ג:) וסס)
ופרק נערה (שם מו:) וסס) דזכיא
בעירוב אף על גב דידה כיד בעלה
מוקי לה כסוף נדרים (דף פח:)
דלית לה בית כחותו ככור דמנו
דזכיא לנפשה וזכיא נמי לאחריני:
במגביה מציאתה עם מלאכתה.
וא"ת הא דמניא כפי'ק
מציאתה לאביה ושכר בעלה לרבה
היכי מוקמא אלינא דרבה דלא
הגביה עם מלאכתו לכה שכר בעלה
ואס' לא הגביה עם מלאכתו א"כ
מציאתה לאדוניה וי"ל דהתם ודאי
זרין דלמך נוקמת מגבולות:
ששכרו ללקט מציאות. [א] וה"פ
דכתיבא כד"ל חזון

שאלר ליה עשה עמי כחותו ענין
שהוא נכש עמי היום עירוב עמי היום
אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו
לבעל אביו אמר רבי חייא בר אבא אמר
רבי יוחנן הכא בעבד נוקב מגבולות עסקין
שאין רבו רוצה לשנותו למלאכה אחרת רבא
אמר במגביה מציאתה עם מלאכתו עסקין רב
פפא אמר כגון ששכרו ללקט מציאות ויחזי
דמי דאקפי אנמא כבורי: ויחא שפחה היכי
דמי אי דאיתיה שתי שערות מאי כביא
גביה ואי דלא איתיה שתי שערות אי איתיה
לאב דאבובה היא ואי דליתיה לאב תיפוק
במורה האב ודאמר ריש לקיש אמה
העבדיה וקנה עצמה כמיתת האב מרשות
הארון מקל וחומר ולא איתותב ריש לקיש
נימא מהאי נמו יהיה תיובתא לא לעולם
דאיתיה לאב ומאי הרי הן שלהן לאפוסי
דרבה: מציאת אשתו: גירשה פשיטא

הכא כמאי עסקין במגורשת ואינה
מגורשת דאמר רבי זורא אמר שמואל יכל
מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת
בעלה חייב במגורשתיה טעמא מאי אמור רבנן
מציאת אשה לבעלה כי היכי דלא תיהו
לה איבה הכא אית לה איבה ואיבה:
מתני' מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות
נכסיס לא יחזיר שביט דין נפרעין מהן אין
בהן אחריות נכסיס יחזיר שאין בית דין
נפרעין מהן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים
יבין כך ובין כך לא יחזיר מפני שביט דין
נפרעין מהן: גמ' כמאי עסקין אילימא
כשחייב מודה כי יש בהן אחריות נכסיס אמאי
לא יחזיר א מודה ואי כשאין חייב מודה כי
אין בהן אחריות נכסיס אמאי יחזיר נהי דלא
גבי ממשעבדי מוכני חרי מנאי גבי לעולם
כשחייב מודה והכא היינו טעמא דחיישינן
שמא כתב ללות בניסן ולא לזה עד תשרי
ואתי למטרופ לקוחות שלא כדון אי הכי כל
שטרי דאתו לקמן ניהוש להו הכי כל שטרי
לא ריעי הני ריעי אלא א"י יחזינן ככותבין
שטר לזה אף על פי שאין מלוה עמו
לכתחילה היכי כתבינהו ניהוש שמא כתב
ללות בניסן ולא לזה עד תשרי ואתי
למרות לקוחות שלא כדון אמר רב אסי
בשטרי

פירוש ועתה רוצה ללות בו שיש לו טורח למכור שטר אחר וגם כדי להרויח פשטי דספרא אבל אין
לפרס שכרו לזה כי קודם שנפל דל"כ מאי משני חרי ריעי לפי שנפל ויש הוכחה דמשום פסולו לא מוכר לשומר וזה לזה כי ככר
ופשיטא שמה לשומר: בותבין שטר לזה אף על פי שאין מלוה עמו. וליכא למיחש למחזי לשקרא כמו שבארשחא דדייני אמר
כתנו קודם דמחי חתימת ידי סה"י (א) פסולה דהכא כיון שהוא כותב חותמו לא שייך מחזי שקרא:

דלמך אמה העבדיה אע"פ שיחא
קטנה וזכה לעירובה דמציאתה אינה
לאדוניה אף על גב דשמואל אית ליה
פרק התקבל (נישן דף סד:) וסס ד"ה
אלא קטן וזכה לעמנו ואינו וזכה
לאחרים הא משי הם שאני שופי
מנוחת דרבנן ויחא דלמך שמואל
פרק מי שהוליאיהו (עירובין דף מט.)
וסס: ד"ה וקטן דעירוב משום קנין
לורבא אמר משום דירה ואמר איכא
ביניהו קטן הא פ"ה הם דלית
ליה בית לקטן קאמר ולא כפרש"י
שפי' שאינו גובה העירוב לפי שאינו
וזכה ור"י דלמך לא גרול גדול ממש
ה"ה גבני עירוב נמי דקטן ואינו
סמוך על שולחן אביו וזכה כלמה
העבדיה וגדול סמוך על שולחן אביו
אינו וזכה וזרין לזהר שלא לזכות

העירוב ע"י בני הגדול הסמוך
לשולחן דק"ל כרני יוחנן לגבי
שמואל כדלמך פרק מי שהוליאיהו
(שם מו:) ועבדו ושפחתו העבדים אע"ג
דקמוכין על שולחן מציאתם לענאם
וכן זרין בעירוב ולא הוי ידס כיד
הארון ולך שייך איבה אלא כגנו
שכרו לזונו תמיד ואס' לא יפרנסו
אביו לא יפרנסו אחר אבל אדם אחר
מעמלא סמוך על שולחן מוכרו משם
כגון יתום וכיוצא בו אין סביר
שתחא מציאתו לכתירו וכ"ש עבד
ולמה שכשרו עמיה סס אובליס

וכמו אפילו נערה ואינה סמוכה על
שולחן אביה מציאתה לאביה משום
איבה דאקפי משה לא נמוול ומוכה
סמך דלמך צפרק (מגורשת ומסכות)
שפירש משום דכתיב נעוריה דההוא
דפרק קמא דקדושין (דף ג:) וסס)
ופרק נערה (שם מו:) וסס) דזכיא
בעירוב אף על גב דידה כיד בעלה
מוקי לה כסוף נדרים (דף פח:)
דלית לה בית כחותו ככור דמנו
דזכיא לנפשה וזכיא נמי לאחריני:
במגביה מציאתה עם מלאכתה.
וא"ת הא דמניא כפי'ק
מציאתה לאביה ושכר בעלה לרבה
היכי מוקמא אלינא דרבה דלא
הגביה עם מלאכתו לכה שכר בעלה
ואס' לא הגביה עם מלאכתו א"כ
מציאתה לאדוניה וי"ל דהתם ודאי
זרין דלמך נוקמת מגבולות:
ששכרו ללקט מציאות. [א] וה"פ
דכתיבא כד"ל חזון

עשו את שאינו וזכה כוונתו. אע"פ שאין לקטן זכיה במקום
אחר כאלו עשאוהו כוונתו: מאי עטמא עניינן גופייהו נישא להו.
כחאי תקנתא דכי אגרו להו לדידהו כו': ופליגא. דשמואל דפירש
עטמא דמתני' משום דלית ליה זכיה: אדר' חייא בר אבא.

דלמך אף גדול שיש לו זכיה אם
סמוך הוא על שולחן אביו מציאתו
לאביו משום איבה אבל אינו סמוך
על שולחן אביו אפילו הוא קטן
מציאתו שלו: לא יחא אלא טועל.
לא יחא עבדו אלא שכיר בעלמא
תינח דמציאתו לבעל הבית שכן
שלא פירש לו לחזו מלאכה שכו
ועד זה כשקנאו רבו לקטמ מלאכה
קנאו: שאין רבו רוצה לנטות.

הלכך לא נישא ליה שגיגיה זו מציאה
דמציאה מעולה דמתיב משכר בעינן
מלאכתו לא שכיחא הלכך אי חתרמי
ואשכח שלו הוא וישלם לרבו שכר
ביטולי: עס מלאכתו. שלא בעיל
כלום הלכך לעמנו: רב פפא אמר.
הא דמתני' פועל מציאתו לבעל
הבית: ושכרו ללקט מציאות.

הרבה: וסיכי דמי. דלמתיב:
דאקפי אנמא כבורי. שפך הכהן
חזן לגדומו ופסו הדגים שם
וכשישבו הכהנים הורגים נמלאו שם
דג